

Ministerieel besluit tot definitieve gedeeltelijke opheffing van de bescherming als monument van de Verbrande Hoeve, meer bepaald van het woonstalhuis en het binnenerf, in Kontich

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.1, 3°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 8, §1, 2°.

Procedurestappen en vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.3 tot en met 6.2.7;

De volgende procedurestappen en vormvereisten zijn vervuld:

- de opheffing van de bescherming als monument en als dorpsgezicht werd onderzocht;
- de bevindingen van het onderzoek zijn opgenomen in een opheffingsdossier;
- het voorlopig opheffingsbesluit werd getekend op 14 april 2024 en werd bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt op 29 april 2024;
- gemeente Kontich organiseerde een openbaar onderzoek van 13 mei 2024 tot en met 12 juni 2024.

De behandeling van de adviezen, opmerkingen en bezwaren is opgenomen als bijlage 4 bij dit besluit.

Motivering

De Verbrande Hoeve werd beschermd als monument bij ministerieel besluit van 23 oktober 1992, omwille van de historische en volkskundige waarde. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 11 maart 1993.

Het woonstalhuis van de Verbrande Hoeve werd ingrijpend verbouwd in 1994-2000. De enige bewaarde originele delen van de buitengevels zijn de zuidelijke helft van de oostgevel en de westelijke dwarsgevel. Het deel van het vroegere wagenhuis is behalve enkele bewaarde moerbalken en gebinten van de dakkap een volledige heropbouw. Het vroegere erf tussen het woonstalhuis en de schuur van de Verbrande Hoeve is gedeeltelijk verhard.

Artikel 6.2.1, 3° van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 staat de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing van een bescherming omwille van het algemeen belang toe. De parlementaire voorbereiding stelt daarbij het volgende: "door een wijzigende context kan het algemeen belang immers geëvolueerd zijn ten opzichte van het algemeen belang ten tijde van de bescherming".

In functie van een algemene evaluatie van het beschermd bestand in Vlaanderen die als doelstelling heeft om een dynamische selectie van de essentiële en representatieve getuigen van het leven in Vlaanderen te vrijwaren, wordt het beschermd erfgoed getoetst aan de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde.

De evaluatie van het beschermde bestand in Vlaanderen is gebaseerd op:

- de erfgoedwaarde zoals vermeld in het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 2.1, 26°: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, technische, ruimtelijk-structurerende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan onroerende goederen [en de cultuuroederen die er integrerend deel van uitmaken] hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen;
- de vijf selectiecriteria die gehanteerd worden in functie van bescherming en die het afwegingskader vormen om het onroerend erfgoed te waarderen:
 - 1° zeldzaamheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed uitzonderlijk voorkomt in relatie met de geografische context, de historische context, het type of het oeuvre;
 - 2° herkenbaarheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een goed leesbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht of vormgeving, of van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling daarvan;
 - 3° representativiteit: geeft aan in hoeverre het onroerend goed typerend is voor een geografische of historische context of een welbepaalde type of een bepaald oeuvre;
 - 4° ensemble: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een sterke samenhang vertoont tussen de verschillende elementen;
 - 5° context: geeft aan in hoeverre er tussen het onroerend goed en zijn directe of ruimere omgeving een sterke visuele of inhoudelijke relatie is.

De evaluatie van de erfgoedwaarden van de Verbrande Hoeve: woonstalhuis en binnenerf in Kontich op basis van de erfgoedwaarden en huidige criteria voor bescherming is als volgt:

- 1° zeldzaamheid: In de gemeenten ten zuiden van de stad Antwerpen (Edegem, Kontich, Lint, Hove, Mortsel, Aartselaar, Boechout en de Antwerpse deelgemeenten Hoboken en Wilrijk) zijn er behalve de Verbrande Hoeve nog 23 hoeven met een beschermd statuut. Ze dateren uit de 17de tot 19de eeuw. Dit regionaal beschermd bestand bevat negen hoeven die wat betreft bouwperiode, opstelling van de gebouwen en/of volumewerking vergelijkbaar zijn met de Verbrande Hoeve: de Paddenpoelhoeve in Edegem, de hoeve bij kasteel Groeningenhof in Kontich, de Lauwhoeve in Hove, de Diezegemhoeve in Mortsel, hoeve met losse bestanddelen in Boechout, hoeve bij kasteeldomein Fruithof in Boechout, hoeve Lintacker in Boechout, hoeve De Langmorter in Boechout, hoeve Hof van Nieuwe in Boechout. Beschouwd in dit regionaal beschermd bestand kan de Verbrande Hoeve in Kontich worden beoordeeld als niet zeldzaam;

2° herkenbaarheid: verbouwingen in 1994-2000 hebben de herkenbaarheid van de Verbrande Hoeve aangetast. Het woonstalhuis werd aan de buiten- en binnenzijde ingrijpend gewijzigd, waardoor dit gebouw sterk aan herkenbaarheid heeft ingeboet. De gebouwen van de negen vergelijkbare hoeven in het regionaal beschermd bestand hebben een grotere herkenbaarheid dan de Verbrande Hoeve. In deze hoeven zijn bijvoorbeeld de gevels integraal bewaard met behoud van de oorspronkelijke doorbrekingen, waardoor de vroegere landbouw- en woonfuncties nog steeds leesbaar zijn. Dat is in het woonstalhuis van de Verbrande Hoeve niet het geval. Ook de schuur werd in 1994-2000 verbouwd, maar minder ingrijpend dan het woonstalhuis. De schuur is in de huidige toestand nog steeds herkenbaar als een historische schuur dankzij de bewaarde binnenindeling, die door de open inrichting van de hedendaagse woning nog grotendeels kan worden ervaren;

3° representativiteit: door ingrijpende verbouwingen in 1994-2000 heeft het woonstalhuis van de Verbrande Hoeve ingeboet aan representativiteit. De grotendeels heropbouwde gevels en de verdwenen oorspronkelijke binnenindeling maken van dit gebouw een veel minder representatief voorbeeld van een woonstalhuis in vergelijking met de woonstalhuizen van andere regionaal beschermde hoeves. De schuur van de Verbrande Hoeve, hoewel ook verbouwd in 1994-2000, is door de bewaarde en nog leesbare indeling wel nog een representatief voorbeeld van een historische schuur bij een hoeve. Door de ingrijpende verbouwingen is het woonstalhuis van de Verbrande Hoeve een veel minder representatief voorbeeld van een historisch hoevegebouw dan de gebouwen van de negen vergelijkbare hoeven in het regionaal beschermd bestand;

4° ensemble: door ingrijpende verbouwingen in 1994-2000 heeft het woonstalhuis van de Verbrande Hoeve ingeboet aan ensemblewaarde. De buitengevels zijn voor een groot deel heropgebouwd in een ander ontwerp dan de oorspronkelijke toestand. Hierdoor zijn de buitengevels niet meer coherent met het historisch interieur van het woonstalhuis, dat bovendien ook ingrijpend is gewijzigd. De schuur bezit beduidend meer ensemblewaarde. De grote poortopeningen in de dwarsgevels stemmen nog steeds overeen met de bewaarde binnenindeling van de schuur, waar de laterale doorrit nog bewaard is;

5° context: hoewel de moestuin en de boomgaard bij de hoeve verdwenen zijn en verharding is toegevoegd bezit de Verbrande Hoeve nog contextwaarde. De als dorpsgezicht beschermde omgeving van de hoeve is in gebruik als tuin. Hierdoor zijn de grote volumes van het woonstalhuis en de schuur nog steeds een beeldbepalende historische bakken voor de omgeving.

De in regionaal opzicht beperkte zeldzaamheid, het verlies aan herkenbaarheid en representativiteit en het aangetaste ensemble hebben de historische en volkskundige waarde van het woonstalhuis sterk aangetast, in die mate dat de bescherming als monument niet meer voldoende kan worden gemotiveerd. Dit geldt ook voor het gedeeltelijk verharde erf tussen het woonstalhuis en de schuur. Daarom wordt de bescherming als monument van het woonstalhuis en het vermelde erf opgeheven. De schuur bezit beduidend meer herkenbaarheid, representativiteit en ensemblewaarde, in die mate dat haar bescherming als monument wel voldoende kan worden gemotiveerd. Omwille van de contextwaarde van het woonstalhuis en de hoeve in zijn geheel kan ook de bescherming als dorpsgezicht voldoende worden gemotiveerd.

De hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde hebben geleid tot een gewijzigde context waarin de erfgoedwaarden onvoldoende zijn voor een bescherming van het

woonstalhuis en het binnenerf van de Verbrande Hoeve in Kontich als monument. De vrijwaring van de erfgoedwaarden middels een bescherming als monument is niet langer vereist omwille van het algemeen belang.

De bescherming van het woonstalhuis en het binnenerf van de Verbrande Hoeve in Kontich als monument wordt opgeheven omwille van het algemeen belang.

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
WONEN EN ONROEREND ERFGOED BESLUIT:

Artikel 1. Het ministerieel besluit van 23 oktober 1992 houdende de bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, van meerdere monumenten, waaronder de Verbrande hoeve, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 11 maart 1993, wordt definitief gedeeltelijk opgeheven.

Art. 2. Het deel van het beschermde goed de Verbrande Hoeve, meer bepaald het woonstalhuis en het binnenerf, Vredestraat 152A, 152B, 152C in Kontich, waarvan de bescherming definitief gedeeltelijk wordt opgeheven, bevindt zich op de percelen met de volgende kadastrale gegevens: Kontich, 2de afdeling, sectie C, perceelnummers 6G (deel), 8H, 8M (deel) en 8N (deel).

Het plan met de aflijning is opgenomen als bijlage 1 bij dit besluit.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het beschermde onroerend goed waarvan de bescherming definitief gedeeltelijk wordt opgeheven, wordt als bijlage 3 bij dit besluit gevoegd.

Art. 3. In artikel 1 van het ministerieel besluit van 23 oktober 1992 houdende de bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, van meerdere monumenten, waaronder de Verbrande Hoeve, wordt het tweede streepje vervangen door: Verbrande Hoestraat 11, de Verbrande Hoeve bestaande uit de schuur, gekend ten kadaster als: Kontich, 2de afdeling, sectie C, perceelnummer 8M (deel).

Art. 4 Het plan met nummer 1/1 als bijlage bij hetzelfde besluit van 23 oktober 1992 wordt vervangen door het plan gevoegd als bijlage 2 bij dit besluit.

Brussel, 30/07/24

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Sig)
Getekend op: 2024-07-30 18:54:33 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE